



# GAZETA HÂRTIBACIULUI

PUBLICAȚIE LUNARĂ A ASOCIAȚIEI „VALEA HÂRTIBACIULUI” ÎN COLABORARE CU PRIMĂRIA ORAȘULUI AGNITA

„Și care va vrea să fie întâi între voi, să fie tuturor slugă” Marcu, 10.44

NUMĂRUL 18, OCTOMBRIE 2007  
APARE LA AGNITA - PREȚ: 1 LEU

## Din SUMAR

S-a lansat prima sesiune de selecție de proiecte  
in domeniul protecției naturii!!!

- pag. 2

**CĂTINA ALBĂ**  
pe Valea Hârtibaciului

pag. 3



**La Cornățel de Ziua  
Fermierului!**

- pag. 5

**Proiectul “Educația în muzee”**

- pag. 6

**O apariție editorială inedită.  
Lansarea în 3 noiembrie la COVEȘ**

prof. MIRCEA DRĂGAN - NOIȘTEȘTEANU

**FLORI  
ALESE  
DE PE  
HÂRTIBACI**

CULEGERE  
DE  
FOLCLOR



AGNITA - 2007



Primăria din Nocrich se reînnoiește

## 1357 - COVEȘ - 2007

la 650 de ani de atestare documentară

Se împlinesc anul acesta 650 de ani de la prima atestare documentară a localității Coveș. Documentul, redactat la Wisegrad la 28 martie 1357, face referire la dăruirea feudei Kuesd ( Coveș ) din satul cu același nume, alături de alte feude, unui credincios al regelui Ludovic cel Mare (1342-1382) al Ungariei. Regel Ludovic însărcinează Protopopiatul (Episcopia) Alba Iulia să ajute la punerea în posesia magistrului Nicolaus, fiul lui Sandur a proprietăților Konradsdorf, Coveș, Bîrghiș, Ighiș, Zlagna, Pelisor, Fetea și Emsruth.

(continuare în pagina 2)

## COVEȘ

650 de ani de atestare documentară



Satul Coveș este situat în partea centrală a Podișului Hârtibaciului (parte integrantă a Podișului Transilvaniei), la aproximativ 5 km. spre nord-vest de orașul Agnita, căruia îi aparține din punct de vedere administrativ. În ce privește coordonatele geografice localitatea este plasată la 45ș 59' latitudine nordică și 24ș 34' longitudine estică și la o altitudine absolută față de nivelul mării de peste 600 metri.

Vatra satului este alungită circa 2 km, pe valea care poartă numele localității.

Coveșul este un sat adunat, cu structură regulată, cu puține ramificații, specific satelor românești din Podișul Hârtibaciului.

Intrând pe valea Coveșului, dealtfel ca și pe întreaga vale a Hârtibaciului, te însoțește un relief deluros, rezultând din lupta îndelungată a substratului geologic cu timpul, cu clima, cu apele, cu vegetația și cu societatea umană.

(continuare în pagina 4)

## Proiectul “Educația în muzee”

Proiectul este o metodă complexă de evaluare, ce necesită o perioadă mare de timp; promovează dezvoltarea globală a personalității.

Participarea la realizarea proiectului a oferit elevilor ciclului primar pe parcursul a celor patru ani posibilitatea de a-și valorifica potențialul real de învățare.

Educația în muzee – este o încercare de a găsi una dintre cele mai bune modalități de a ține orele de istorie, nu numai în muzeu.

Elevii cunosc muzeul din clasa I când l-au vizitat împreună cu învățătoarea, părinții și bunicii. Primele vizite planificate la Muzeul de istorie “Valea Hartibaciului” în anul școlar 2006-2007 cu elevii clasei a IV-a de la Colegiul tehnic “August Treboniu Laurian” – Agnita, le-au folosit în procesul de învățare ca pregătire inițială a tratării primelor unități de învățare prevăzute de noua programă școlară la istorie.

Aceste lecții ținute de către învățătoare sub îndrumarea

doamnei muzeograf au fost extrem de interesante și plăcute.

Mulțimea de exponate ale muzeului orașului Agnita, județul Sibiu, au oferit suport lecțiilor de istorie, precum și clasa de clasa – cabinetul de istorie, dându-le elevilor posibilitatea să cunoască tradițiile locale, contribuția înaintașilor la istoria orașului și a țării.

Pe parcursul celor patru ani am vizitat împreună cu elevii din această generație, Muzeul în Aer liber din “Dumbrava Sibiului”, cu o varietate de obiective: gospodării din toate zonele țării, mori de vânt, biserici, hanuri, tehnică populară. Elevii au fost încântați de frumusețea lacului din incinta pădurii Dumbrava cu posibilități de navigare și pescuit. S-a vizitat de asemenea Muzeul de Științe ale Naturii din Sibiu. Plantele și pozele au fost strânse în portofoliile elevilor.

În clasa a IV-a a existat posibilitatea învățării istoriei și geografiei transcurricular, transdisciplinar și interdisciplinar.

(continuare în pagina 6)

## În Fetea

- pag. 8



## Asociația Sportivă Marpod

- pag. 5



# 1357- COVEȘ - 2007

## la 650 de ani de atestare documentară

Regalitatea își răsplătea astfel actele de fidelitate și meritele demne de laudă ale supușilor.

Originalul scris pe pergament se află la Arhiva Națională din Budapesta. Sigilul a fost imprimat în ceară albă pe partea din spate a documentului. A fost tipărit în Nagz Cod. Andegavensis VI, 551 și preluat în lucrarea istoricilor sași ZIMMERMANN FRANZ, WERNER CARL UND MULDER GEORG, Urkundenbuch zur Geschichte der Deutschen in Siebenburgen, Zweiter Band: 1342 bis 1390, nummer 583 bis 1259, Hermannstadt, 1897.

Traducerea acestui document s-a realizat prin colaborearea cu prof. univ. dr. Chira Vasile, lector la Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu și a fost publicat în lucrarea preotului Mihai Naicu, BISERICA ADORMIREA MAICII DOMNULUI COVEȘ (1851-2001) la 150de ani de la zidirea ei.

Prezentăm mai jos copia primului document de atestare a existenței localității Coveș și traducerea lui din lb. latină.

### Copia primului document de atestare a existenței localității Coveș și traducerea lui din lb. latină

Wissegrand 1357 März 28. König Ludwig I. beauftragt das Weissenburgen Kapitel, bei der Einführung des Magisters Nikolaus, Sohn Sandru's, in den Besitz von Konradsdorf, Kövesd, Bürgesch, Wallachischeibesdorf, Schlatt, Magarei, Fetendorf und Emrustuh mitzuwirken.

Orig. Perg. Ungar. Landesarchiv Budapest. Siegel war in weisses Wachs auf der Rückseite aufgedrückt.

Druck: Nagy Cod. Andegavensis VI, 551.

Lodouicus dei gratia rex Hungariae fidelibus suis capitulo ecclesiae Albensis Transilvaniae salutem et gratiam.

Noveritis, quond magister Nicolaus filius Sandur miles fidelis noster ad nostrae maiestatis accedendo praesentiam suas fidelitates et servitorum suorum laude digna merita nobis exhibitas et impensa proponens et declarans ac in memoriam nostrae reducens maiestatis quasdam possessiones et possessionarias portiones quondam Werus et Stephani filiorum Stephani dicti de

Olchona hominum, sicut dicitur, sine herede decedentium videlicet Corlathteluke, Kuesd, Byrges, Iwanfalua, Salatna, Magare, Fetundorph et Emrustuh vocatas in partibus Transilvanis existentes, praetactos scilicet.

Werus et Stephanum filios Stephani sine herede decedentes tangentes, manibus nostris regiis ut praefertur, omni iuris titulo de volutas sibi dari et conferri perpetuo postulavit.

Verum quia de qulitate et quantitate dictarum possessionum et utrum modo praemisso nostrae de iure pertineant collationi necne, nobis veritas non constat, ideo fidelitati vestrae firmiter praecipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo praesent Akus de Hydegviz vel Jacobus filius Michaelis de Almas aut Michael filius Henning de Segusvar aliis absentibus homo nostre praesentibus vicinis et commetaneis dictarum possessionum et ipsis legitime convocatis ad faciem earundem accedendo ipsasque per veras et antiquas metas reambulando ac novas metas iuxta veteres in locis necessariis erigendo, si easdem modo praemisso nostrae collationi invenerit pertinentes, statuat magistro Nicolao praenotato titulo nostrae collations perpetuo possidentas, sinon feurit contradictum, contradictoribus autem, si qui feurint, contra eundem in vaivodae Transilvani 1) praesentiam ad terminum competentem legitime evocatis, et post haec seriem ipsius stationis cum cursibus metarum nobis vel nomina citatorum et terminum assignatum eidem vaivodae fideliter rescribatis.

Datum in Wysegrad, feria tertia proxima post dominicam Judica, anno domini Mo CCCo Lmo septimo.

Auf der Rücksite Adresse: Fidelibus suis capituto ecclesiae Albensis Transilvaniae pro magistro Nicolao filio Sandru statutoria.

Ludovic, rege al Ungariei din (prin) îndurarea lui Dumnezeu, (trimite) salutări și mulțumire credincioșilor din biserica micii capitale a Albei Transilvane.

Ați aflat ca magistral Nicolahus, fiul lui Sandur, soldat credincios al nostru, a prezentat maiestații noastre actele sale de fidelitate și meritele demne de lauda ale slujitorilor săi dovedite noua și a înfățișat și a aratat limpede sacrificiul (său) și chiar i-a

amintit maiestații noastre de unele proprietăți și părți posedate odinioara de Werus și de Ștefan și de fiii lui Ștefan zisi ai oamenilor din Olchona, după cum se spune, fără moștenirea urmașilor de buna seama, adica Corlathteluke, Kuesd (Coves), Byrges, Iwanfalua, Salatna, Magare, Fetundorph et Emrustuh (erau) numite proprietățile existente în părțile transilvane.

De buna seama Werus și fiii lui Ștefan pomeniți mai înainte, fără moștenirea urmașilor direcți, prin (din) mâinile noastre regale, după cum se spune, a (au) cerut să le fie dat întregul titlu de drept și să le fie conferit pentru totdeauna.

Într-adevăr, fiindcă loialitatea față de noi nu ține de calitatea și cantitatea proprietăților amintite, prin dreptul dat de adunarea noastră, de aceea încredințăm în mod ferm încrederei voastre (scrisoarea) pentru a o primi astfel încât să-l trimiteți pe omul vostru demn de încredere ca marturie, care fiind prezent Akus de Hydegviz sau Jacob fiul lui Mihail de Almas sau Mihail fiul lui Henning de Segusvar, alții fiind absenți, prezenți fiind vecinii și măsurătorii posesiunilor amintite și ei înșiși fiind convocați în mod legitim la fața locului pentru a ajunge până la ele însele (la proprietăți) și pentru a merge până la adevăratele și vechile hotare și pentru a ridica, în locurile unde este necesar, noi hotare alături de cele vechi, dacă vor fi găsit aceleași (hotare) întinse, în felul în care au fost făcute cunoscute de adunarea noastră, omul nostru să hotărască (proprietățile) luate în stăpânire, după magistrul Nicolaus le-a dat un titlu general valabil.

Dacă nu vor fi fost contradicții, însă (vor fi fost) oameni care să vorbească împotriva, cei care au fost împotriva aceluiași voievod al Transilvaniei, să-l chemați la hotarul existent în mod legitim și după aceasta însușire a hotărârii, scrieți-i înapoi în mod fidel aceluiași voievod împreună cu drumurile hotarelor voastre sau numele celor citați și hotaru' însemnat.

Dat în Wysegrad, anul Domnului 1357.

Adresata credincioșilor săi din biserica micii capitale a Albei transilvane, pentru magistrul Nicolaus, fiul lui Sandur.

Coveș, 12 sept.2007  
Pr. Mihai Naicu

## S-a lansat prima sesiune de selecție de proiecte în domeniul protecției naturii!!!

Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile, în calitate de Autoritate de Management pentru Programul Operational Sectorial de Mediu, lansează prima sesiune de selecție de proiecte în domeniul protecției naturii. Proiectele selectate vor beneficia de asistența financiară nerambursabilă, din Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR), prin POS Mediu.

Proiectele trebuie să vizeze elaborarea sau revizuirea planurilor, strategiilor și a schemelor de management ale ariilor protejate, mentinerea și respectiv îmbunătățirea situației habitatelor și speciilor în ariile naturale protejate, investiții în

infrastructura pentru uz public orientată spre protecția și gestionarea mediului în ariile protejate, activități de consultare, constientizare și informare, activități de instruire și de creștere a capacității instituționale. Data limită de transmitere a proiectelor este 15 decembrie 2007.

Trebuie menționat faptul că pentru perioada 2007-2013, 215 milioane Euro, din care grant UE 172 milioane Euro sunt disponibile pentru proiectele din domeniul protecției naturii.

Finanțarea vizează în primul rând ariile naturale protejate din cadrul rețelei Natura 2000, prin această rețea urmarindu-se conservarea speciilor și a

habitatelor de interes european. În acest sens, România trebuie pregătească măsuri relevante de protecție pentru siturile de importanță europeană, ca parte a obligațiilor sale de Stat Membru în Uniunea Europeană. Rețeaua Natura 2000 este estimată la aproximativ 15% din teritoriul național.

Administratorii sau custozii ariilor protejate, administrațiile publice, ONG-urile, institutele de cercetare, universitățile, muzeele sunt potențiali beneficiari ai acestei axe prioritare de finanțare din cadrul POS Mediu.

**Sursa:** Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile

## CINE POATE BENEFICIA de fonduri nerambursabile pentru modernizarea exploatarea agricole?

- \_ persoane fizice autorizate (PFA)
- \_ asociații familiale autorizate (AF)
- \_ persoane juridice (PJ)

constituite în conformitate cu legislația în vigoare, care funcționează în domeniul agricol, cu excepția exploatarea de subzistență (produc pentru autoconsum).

Pentru PFA-uri și AF-uri se solicită:

a. Declarație specială privind veniturile realizate (formularul 200 al Ministerului Economiei și Finanțelor) înregistrată la Administrația Fiscală;

b. Declarație anuală de venit pentru asociațiile fără personalitate juridică, constituite între persoane fizice (formularul 204 al Ministerului Economiei și Finanțelor) înregistrată la Administrația Fiscală.

### CARE ESTE VALOAREA

#### FONDURILOR care pot fi accesate?

Prin FEADR se pot acorda fonduri nerambursabile între 45%-75 % din valoarea eligibilă a proiectului. Criteriile care influențează procentul fondurilor nerambursabile acordate sunt influențate de zonele în care se realizează investiția, de categoria de beneficiar și de vârsta celui care solicită fondurile nerambursabile.

Fiecare beneficiar al FEADR poate primi până la 1.000.000 euro pentru proiectul său de investiții.

În cazul în care proiectul include și investiții pentru obținerea de energie regenerabilă, suma maximă care va fi acordată pentru realizarea proiectului este de 1.500.000 euro.

### CUM PRIMESC BANII?

În decurs de maxim 3 luni de la semnarea contractului, în calitate de beneficiar, trebuie să prezentați primul Dosar de achiziții și Declarația de eșalonare a depunerii dosarelor cererii de plată. Prin această declarație de eșalonare, beneficiarul își stabilește singur etapele în care dorește să primească banii de la APDRP și se angajează că va respecta aceste etape.

După efectuarea achizițiilor, beneficiarul depune Dosarul cererii de Plată la Oficiul Județean de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit (OJPDPR), care va fi verificat și aprobat de către experții APDRP, după care se vor efectua plățile solicitate care sunt identificate ca eligibile.

### PENTRU CE SE ACORDĂ FONDURI NERAMBURSABILE?

Pentru Modernizarea Exploatarea Agricole (Măsura 121) se vor acorda bani pentru investițiile orientate spre dotarea cu utilaje și echipamente performante în raport cu structura agricolă actuală, precum și investițiile privind adaptarea construcțiilor agricole pentru respectarea standardelor comunitare și creșterea competitivității exploatarea agricole.

Investițiile concrete pentru care se vor acorda fonduri nerambursabile sunt:

- Construirea și/sau modernizarea clădirilor utilizate pentru producția agricolă la nivel de fermă, inclusiv și cele pentru protecția mediului;
- Construirea și/sau modernizarea infrastructurii rutiere interne sau de acces din domeniul agricol inclusiv utilități și racorduri necesare proiectului;
- Construirea și/sau modernizarea fermelor de vaci de lapte încadrate în sistemul cotei de lapte;
- Construirea și/sau modernizarea serelor;
- Achiziționarea de tractoare noi,

(continuare în pagina 3)



## PENTRU APARAREA CREDINȚEI

### MĂREAȚA ADUNARE RELIGIOASĂ DIN AGNITA

Duminecă, în 12 Noemvrie a.c. (1933) în sala teatrului comunal din Agnita, a avut loc cu un deosebit fast, constituirea asociațiunii „Frăția ortodoxă română” Cercul protopopesc Agnita. Au participat câteva sute de credincioși, atât intelectuali cât și țărani din toate satele aparținătoare tractului. După chemarea Duhului Sfânt ședința a fost deschisă de Dl. Protopop Emil Păcală care a rostit o cuvântare, la adresa participanților, scoțând apoi în evidență rolul și importanța asociațiunii. În numele Comitetului de inițiativă a propus iar adunarea a încuviințat constituirea biroului de prezidare a ședinței din dd primpretor Valer Langa președinte și Eugen Fleșariu, secretar. Dl. Președinte a ținut apoi o frumoasă cuvântare arătând cum credința ni-a apărât și ni-a păstrat pe noi ca popor, făcând un călduros apel pentru înjghebură unui front unic al mirenilor întru apărarea bisericii. Au luat apoi cuvântul în ordinea următoare: Venerabilul preot din Ilimbav, Alexandru vorbind în numele preoțimeii din tract, Dl. Romul Curta, avocat din Agnita, și deputat sinodal care a arătat că numai datorită preoțimeii și bisericii s'a păstrat ființa neamului nostru, Dna Conta preoteasă din com. Cincu a rostit câteva cuvinte inimoase, în numele Reuneunii Femeilor române din Cincu, evidențiind rolul pe care l-a avut femeia, în trecutul neamului, pentru păstrarea credinței, urând noii

asociațiuni, prosperitate.

Dl. Ioan Oros plugar din comuna Bârghiș vorbind în numele plugarilor din plasa Agnita, Dl Ioan Geamăn vorbind în numele plugarilor din jurul Cincului fiind viu ascultat și aplaudat de întrgul public, Dl învățător Radu Georgescu în numele învățătorilor și în sfârșit Dl I. Stângu.

Se alrge apoi din sânul adunării o comisiune pentru alegerea organelor de conducere ale cercului.

Sunt aleși cu unanimitate de glasuri: Președinte al asociației F.O.R. cercu Agnita :Dr Teodor Diaconescu, șef Judecător, Vicepreședinți: Dr Rom Curta și Olimpiu Savu Ad.

Secretar: Ilie Radu, cand. Profesor  
Casier: I. Marcu, funcționar de bancă.  
Comitetul de censored: Erofeii Holerga, Ioan Geamăn și Iosif Gligor.

Dl dr. Teodor Diaconescu ia cuvântul mulțumind pentru alegerea D-sale în fruntea acestei asociațiunii de elită, expunând programul de activitate pe care înțelege să-l îmbrățișeze în viitor; face apel la toți cei prezenți de a-i da concursul spre a face astfel ca asociațiunea să prducă cele mai bune roade; îi îndeamnă apoi pentru intensificarea mai departe a propagandei pentru ca nici un credincios creștin ortodox din Agnita să nu rămână în afara acestei asociațiunii....

La orele 6 adunarea a luat sfârșit.

## SPORTIVE • SPORTIVE

### Avântul – Troia (Sighișoara) 5-1 (2-1)

Duminecă s'a disputat pe terenul din Agnita, un frumos match de Foot-Ball, care a adus victoria tinerei echipe din localitate, contra echipei Troia din Sighișoara.

„ Avântul” societate sportivă care a luat ființă, deabia în primăvara acestui an, a dovedit prin acest match, un continuu progres, rezultat al unei munci pe care a depus, cu intensitate membrii ei. Aceasta s'a dovedit mai mult prin jocul frumos de ansamblu, pe care l-au practicat contra echipei de la centru și de care au dispus tot timpul.

Lovitura de începere o are Avântul însă pierde în fața Troiei, care practică un joc concentrat și rapid Toate incursiunile oaspeților se isbesc de rezistența apărării contrare, care-i deposează pasând frumos. Troia începe să fie presată și Muroi deschide

scorul cu o minge frumos plasată de la șaisprezece metrii. Printr'un „11” metri fault în careul făcut de Lucas - care este transformat de Caruso se egalează. Se practică un frumos joc de centru și printr'o intervenție rapidă a lui Muroiu, repriza întâia se termină cu 2-1 pentru Avântul.

Repriza a doua e dominată de un tempo potrivit și de un joc atent al ambelor echipe, parând faze frumoase, cu combinații tehnice, care atrag atenția publicului. Oaspeții sunt dominați și desconcentrați cedează echipei locale cu frumosul scor de 5-1. Rezultat pe care gazdele l-au meritat pe drept.

Golurile au fost marcate de Muroiu (3) și Marcu (2) dela învingători și de Caruso de la învinși. Arbitrajul a lăsat foarte mult de dorit.

### CINE POATE BENEFICIA de fonduri nerambursabile pentru modernizarea exploatăriilor agricole?

(continuare din pagina 2)

combine de recoltat, mașini, utilaje, instalații, echipamente și accesorii, echipamente și software specializate – se acceptă și în leasing;

- Achiziționarea sau achiziționarea în leasing de noi mijloace de transport specializate, necesare activității de producție;

- Achiziționarea terenurilor pentru construcții cu scop productiv, a căror valoare nu depășește 10% din valoarea eligibilă a proiectului, stabilită, în baza unui sistem unitar de evaluare;

- Înființarea plantațiilor viticole pe suprafețe cu drept individual de replantare, drept de plantare provenit dintr-o rezervă sau a unui drept de plantare nouă;

- Înființarea pepinierei de viță de vie și pomi fructiferi;

- Investiții pentru producerea și/sau utilizarea durabilă a energiei regenerabile în cadrul fermei;

- Investiții pentru procesarea produselor agricole la nivelul fermei;

- Costurile generale ale proiectului, reprezentând: taxe pentru arhitecți, ingineri și consultanți, studii de fezabilitate, taxe de

certificare, achiziționarea de patente și licențe (maxim 10% din valoarea totală eligibilă a proiectului, dacă proiectul prevede și construcții, și maxim 5% în cazul în care proiectul nu prevede realizarea construcțiilor);

- Investiții necesare adaptării pentru agricultura ecologică;

- Investițiile de modernizare / reabilitare necesare alinierii la standardele comunitare.

Se acceptă și contribuția în natură pentru înființarea plantațiilor de pomi, arbuști fructiferi și de viță de vie, într-un procent de până la 20% din valoarea eligibilă a proiectului

Vor avea prioritate investițiile realizate:

- în ferme ecologice, din sectorul vegetal și de creștere a animalelor;

- în sectorul vegetal pentru producția de legume, fructe, cartofi, struguri de vin și orez;

- în sectorul de creștere a animalelor pentru bovine de carne, porcine, ovine și caprine

- de asociații cu personalitate juridică, cooperative, grupuri de producători, constituite conform legislației în vigoare și de membrii acestora.

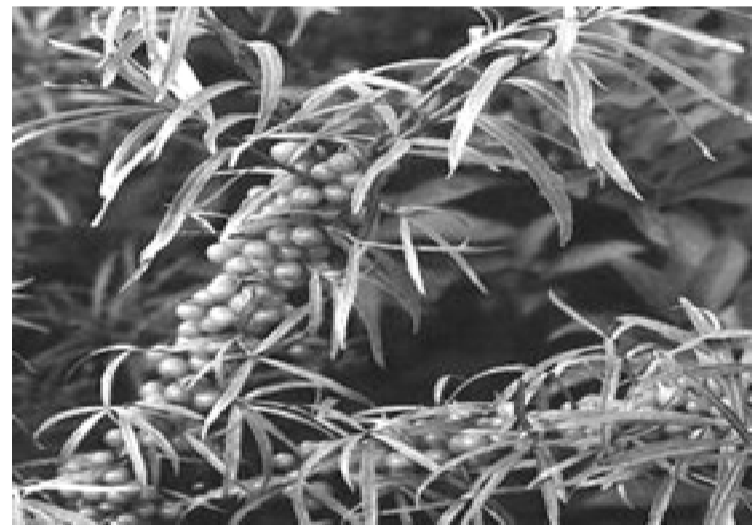
## CĂTINA ALBĂ pe Valea Hârtibaciului

Cătina albă, „uzina vie”, cum i-au spus modernii, este cunoscută și folosită, probabil, de mii de ani, pentru însușirile sale tămăduitoare. Căci durerile fizice au însoțit din toate timpurile omul și el a încercat să le calmeze, la început instinctiv, apoi tot mai conștient. Natura i-a pus la îndemână o bogată „colecție” de plante a căror acțiune variată putea să-i scape. Printre aceste plante cu siguranță a figurat, la un moment dat și cătina. Medicina empirică, apoi cea modernă, cu deosebire cea „naturistă”, i-au precizat componentele cu rol important pentru sănătatea omului: vitaminele, sărurile minerale, hidrații de carbon, acizii organici, etc.

Aliați medicina, industria farmaceutică, ca și industria alimentară n-au întârziat transfere aceste componente în produse utile: ulei (ce conține de 10 ori mai mult caroten decât morcovul) cu acțiune în tratarea unor afecțiuni ale pielii, pastile de vitamine, infuzii și decocturi cu utilizare în afecțiunile gastrointestinale, renale, hepato-biliare, stări febrile, etc.

În ultimul timp cătina albă este readusă puternic în discuție ca o plantă excepțională cu puteri miraculoase. Se poate spune că fructul de cătina – un fruct sălbatic al unei specii deosebite este redescoperit.

Cătina este multifuncțională, cu beneficii ecologice, economice și sociale putând fi considerată una din resursele esențiale de reabilitare a mediului ecologic.



Secolul XXI reprezintă era schimbărilor, iar tehnologiile biologice vor avea o mare recunoaștere. Acest fapt va determina dezvoltarea plantațiilor în zone aride, a produselor bazate pe cătina, a studierii mecanismului de fixare a azotului, dezvoltarea studiilor sistematice asupra tehnologiei de cultură și a echipamentului de colectare a fructelor și frunzelor de cătina, extragerea și procesarea, dar și tehnologii avansate de congelare rapidă și separare.

Cătina albă este considerată una dintre cele mai valoroase specii de arbuști fructiferi din flora spontană. Domeniile de aplicare sunt extrem de vaste, obținându-se efecte spectaculoase în medicina umană și veterinară, zootehnie, cosmetică, agricultură, microbiologie, industrie alimentară, silvicultură.

Este folosită în arhitectura peisajeră ca plantă ornamentală datorită frunzișului deosebit de frumos și a fructelor galben portocalii ce rămân pe plantă și în timpul iernii, este o plantă care participă la realizarea legăturilor spirituale și culturale între oameni.

Cercetările întreprinse în țară și străinătate au evidențiat că frunzele, fructele și lăstarii de cătina conțin o serie de substanțe biologice active cu rol esențial în reglarea metabolismului. Fructele de cătina sunt apreciate ca niște polivitamine naturale întrucât sunt bogate în principalele vitamine (A, B1, B6, C, E, F, K, P).

Conținutul în vitamina C al cătinei întrece nu numai toate speciile de fructe indigene, ca spre exemplu coacăzul negru, ci chiar și citricele (lămâia) de peste 10 ori. Doar fructele de măceș pot depăși uneori, în funcție de condițiile zonale cantitatea la 100 g substanță proaspătă. În zonele cele mai înalte de munte, soiurile de cătina pot avea peste 1.500 mg/100 g, depășind considerabil maceșul în conținutul în vitamina C.

Vitamina E se găsește în uleiul de cătina în cantități de peste 200 mg %, cu mult mai mult decât orice specie pomicolă, mai mult chiar decât soia (120 mg %), porumb (100

mg %) și floarea soarelui (100 mg %).

Uleiul de cătina conține de zece ori mai mult caroten decât morcovul și are acțiune bactericidă, ușor narcotică și sedativă.

Datorită conținutului ridicat în vitamine, asociat cu numeroase microelemente care se găsesc în fructele de cătina, au făcut ca utilizarea acestora în industria alimentară să fie deosebit de variată, siropuri, dulcețuri, peltea, nectar, gem, jeleuri, marmelade, gelatină, umpluturi pentru bomboane, băuturi alcoolice, etc.

Planta contribuie la mărirea fondului forestier prin combaterea eroziunii solurilor degradate (datorită înrădăcinării excepționale, emițând drajoni până la 24 m depărtare de trunchi), ajută la ameliorarea solului întrucât asimilează azotul atmosferic direct din rădăcini prin intermediul nodozităților ce se formează printro simbioză cu ciupercile Actinomycete.

Ghimpii lungi și rigizi au făcut ca aceasta specie să fie folosită pentru garduri impenetrabile, putând fi folosită la împrejmuirea plantațiilor pomicole în locul gardurilor de sârma. Este deosebit de valoroasă și ca plantă meliferă. Poate fi folosită cu succes în furajarea animalelor conferind acestora o vigoare deosebită. Utilizările cătinei sunt multiple, iar domeniile de aplicare sunt în continuă creștere.

#### Valorificarea fructelor

Recoltarea fructelor de cătina trebuie făcută astfel încât să corespundă cât mai bine scopului valorificării acestora.

Prin industrializarea fructelor de cătina, singure sau în amestec cu alte fructe se pot obține numeroase produse foarte apreciate și cu valoare nutritivă deosebită (suc, sirop, nectar, gem, jeleu, marmeladă, dulceața, peltea, gelatină, umpluturi pentru bomboane, băuturi alcoolice).

Dacă sunt folosite în industria cosmetică și de medicamente este foarte important momentul recoltării fructelor care trebuie să aibă loc când componentele chimice care ne interesează în fruct sunt la concentrație maximă.

Din punct de vedere economic se vorbește despre o utilizare de 100% a fructelor și a ceea ce rezultă de la presare. Cele mai promițătoare produse din cătina sunt: ulei din sămânță, ulei din pulpă, flavon powder, flavon capsule, vitamine extrase, componente bioactive, fructe uscate, aditivi alimentari, extracte naturale, coloranți alimentari naturali, acizi naturali și vitamina C. Recoltarea cătinei se poate face obținând fructe proaspete sau lăstari cu fructe de 20 cm lungime. Aceste produse până la prelucrare vor parcurge câteva verigi tehnologice obligatorii.

Prin procesarea fructelor proaspete sau congelate se obțin câteva produse care se pot utiliza ca atare sau constituie la rândul lor ingrediente (materie primă) putem exemplifica: piure filtrate sau nefiltrat, pulpă rezultată de la zdrobire și presare, suc de cătina cu diferite depuneri sau suc limpede.

#### SC NP PROD SRL Sibiu

Administrator Ioan Pășcănuț

#### CEA MAI INEDITĂ INVESTIȚIE DIN JUDEȚ

Locația culturii de cătina este în comuna Roșia, sat Roșia – „În cărări” suprafață cultivată 7,5 ha

Înființarea culturii de cătina s-a făcut în anul 2006, necesitând o investiție estimată de 2,5 miliarde lei (ROL)

Pe rod se intră după min. 3 ani de la înființarea culturii. La înființarea culturii s-a accesat un proiect Sapard care s-a derulat corespunzător și s-a finalizat în luna septembrie 2007, fondul accesat fiind de 400 milioane lei (ROL).

(vom reveni)



## COVEȘ - 650 de ani de atestare documentară

(continuare din pagina 1)



Descoperirile arheologice din zona Agnita, cât și izvoarele istorice, atestă existența multimilenară a urmelor materiale și umane în această parte de țară.

Încă din cele mai vechi timpuri în Podișul Hârtibaciului a existat o viață socială, politică și bisericească, adecvată condițiilor istorice în care au trăit românii din această parte de țară.

Se știe că în condițiile economice și politice ale regimului feudal maghiar, nobilimea și patriciatul săsesc au cotoplit pământul obștiilor românești, încât cu timpul românii au ajuns să fie iobagi pe moșiile strămoșești, acaparate de acești cotoplitori străini.

Așa s-a întâmplat și la Coveș, pământul intrând în proprietatea marilor latifundiați maghiari. Prima mențiune documentară a localității Coveș datează din „1357”, când într-un act este menționată „feuda Kuesd” din satul cu același nume, care este dăruită unui credincios al regelui Ludovic cel Mare (1342-1382) al Ungariei.

În diferite documente ale vremii Coveșul este menționat cu următoarele denumiri: „1357 poss. Kuesd, 1403 villa Kwes (Zimmermann II.136, III.293); 1523 Kuybesch, 1549 Kewbesch (Scheiner.79); 1733 Kovesd (circum. Klein); 1750 (circum. Aron); 1850 Koves, Kabisch (St. Transilvaniei); 1854 Kovesd, Kabisch, Cuiessd (Bul 43)”. Denumirea localității vine din limba maghiară „koves = de piatră”.

În cronică parohială este menționat înainte de 1813 un preot ortodox - Ioan din Șulumberch (Dealu Frumos), care era administrator parohial, dar cu siguranță și înainte de această dată au existat preoți la Coveș pentru românii ortodocși din această parohie.

În anul 1733 episcopul Inochentie Micu întreprinde prima acțiune însemnată după instalarea sa, un recensământ al românilor uniți și ortodocși din Transilvania.

În acest recensământ la parohia Kovesd (Coveș) este menționat un preot ortodox, „popa Mateiu”, având o biserică (de lemn probabil) și 45 de familii.

Menționarea existenței la Coveș a unui antimis datat 1751 (astăzi pierdut) întărește faptul că aici a existat o viață bisericească activă, chiar dacă parohia figura la sfârșitul secolului al XVIII-lea ca filie la Bârgăniș.

În prima consemnare de preoți ortodocși făcută după reactivarea eparhiei în timpul episcopului Dionisie Novacovici, în protocolul cu preoții vechi întocmit între 1763-1765 prin care se întăreau preoții în funcție hirotoniți înainte de venirea sa, sunt menționați „popa Ioanichie” și „popa Ioan”

cum că au luat singhelie la Coveș.

„Popa Ioanichie din Săsăuș, scaunul Nocrich, sfințit de episcopul Grigorie la București, în anul 1753, a luat singhelie la Coveș, varm. Bălgrad, cu recomandarea preotului Bucur.

Popa Ioan din Săsăuș, sc. Nocrich, sfințit de episcopul Grigorie la București, în anul 1759, a luat singhelie la Coveș”.

Protocolul preciza numele, locul de naștere, episcopul care l-a hirotonit, data și locul, pentru care parohie și cine l-a recomandat.



Cartea românească de învățătură (Cazania lui Varlam) Iași, 1643, exemplarul B, păstrat în colecția Biblioteca Mitropolitană Sibiu (Inv.IV/7), provenită de la Parohia Ort. Română Ruja, având coperta de lemn învelită în piele ornamentată, are următoarea adnotare pe forșat inferior: „Ano 1786, 10 zile martie. Aciastă sfântă carte ce se chiamă Cazanie o am vândut eu care mai jos voi iscăli românilor din Ruja cu bani buni 58 flori(n)ți ungurești ca să fie în veac a dumnealor lăsată, iar cine o ar înstrăina sau o ar fura să fie afurisit de 318 sfinți părinți lingă care întăresc cu iscălitura mea. S-au dat în Ruja slăvita varmeghe Făgăraș, popa Crăciun Tatarovici, paroh Coveșului....Anu și zioa mai sus scrisă.

Mai sunt și alte înscrisuri, dar acestea ne interesează în mod deosebit, deoarece ne prezintă pe Crăciun Tatarovici ca paroh al Coveșului în anul 1786.

În anul 1805 s-a realizat un nou recensământ - Conscripția Bisericii Ortodoxe din Ardeal - care menționează la

parohia Kovesd (Coveș), Comitatul Alba, Tractul Alba Superioară, pe preotul Ioan Bunea hirotonit în 1788, undeva în Transilvania și care avea 99 de familii ortodoxe și o biserică de lemn construită în anul 1799. Preotul Ioan Bunea este, fără îndoială, pr. Ioan din Șulumberch (Dealu Frumos) menționat ca administrator la parohia Coveș înainte de 1813. În ceea ce privește biserica de lemn construită în 1799 este, probabil, cea despre care se vorbește în tradiția satului că ar fi existat în cimitirul parohial. Conscripția de la 1805 îl menționează pe preotul Ioan Bunea ca paroh la Dealu Frumos, dar în același timp și la Coveș unde era administrator.

Deci putem menționa înainte de anul 1813 următorii preoți ortodocși hirotoniți pentru parohia Coveș:

- „popa” Mateiu-1733;
- „popa” Ioanichie-1753;
- „popa” Ioan-1759;
- preotul Crăciun Tatarovici - 1786;
- preotul Ioan Bucur - administrator înainte de 1813.

La parohia Kovesd (Coveș) statistica din 1761 menționează 77 familii ortodoxe fără biserică și fără preot, în schimb sunt menționați 3 preoți uniți cu 3 familii, (probabil familiile lor), cu o biserică. Probabil că au fost numiți acești preoți uniți, dar la Coveș nu a rămas nici o urmă de uniție. Cele 77 de familii ortodoxe au rămas atașate Bisericii strămoșești, rezistând în fața tuturor persecuțiilor la care au fost supuși.

numele căruia se leagă zidirea bisericii parohiale de la Coveș.

Ctitorii sunt credincioșii din Coveș în frunte cu preotul Eftimie Roman. A fost zidită pe un loc cumpărat de la groful maghiar Maurer, pe care acesta l-a rupt din grădina iobagului său Moise Păcurariu. Suma necesară zidirii a fost donată de credincioși, iar pentru a definitiva lucrările s-au împrumutat 200 de florini. Pentru acest împrumut fiecare credincios din parohie a trebuit să facă drept camătă o zi pe an de lucru la moșier.

Biserica are formă de navă în stil bizantin cu elemente gotice, cu turlă așa cum de altfel sunt majoritatea bisericilor construite în sec. al XIX-lea în Transilvania.

În anul 1860 a fost numit preot ALEXANDRU COMȘA, care este primul fiu al satului preot despre care știm că a slujit 28 de ani cele sfinte pentru consătenii săi.

După moartea lui Alexandru Comșa (1888) parohia a rămas vacantă timp de cinci ani. În această perioadă administrarea parohiei s-a făcut de către protopopul Sabin Piso

La 30 mai 1893 a fost ales preot paroh la Coveș GHEORGHE BORZEA, care a desfășurat la Coveș o activitate deosebită atât din punct de vedere spiritual, cât și administrativ. A păstorit până la pensionarea sa în anul 1915, când parohia este ocupată de pr. IOAN SAVU, care a slujit la biserica din Coveș timp de 14 ani.

După moartea preotului Ioan Savu parohia a rămas vacantă fiind administrată timp de aproape doi ani de preotul Emilian Terchilă de la Bârgăniș. În anul 1931 este numit în parohia Coveș, în urma unui concurs, un tânăr absolvent al Academiei de teologie de la Cluj, MIHAI LEICU, care va păstori până în anul 1945.

După această perioadă, parohia va fi întregită prin numirea tânărului absolvent de teologie LIVIU CIOCA, preot la Coveș până la trecerea sa la cele veșnice în anul 1980.

Odată cu numirea la Coveș în primăvara anului 1981 a P. C. Pr. IOAN JURCA, se deschide o nouă pagină din istoria acestei biserici prin reparațiile capitale și mai ales prin pictura și mobilierul care împodobesc în mod deosebit acest sfânt locaș de închinare. Biserica a fost sfințită la 10 iulie 1988 de către regretatul mitropolit Antonie.

Din data de 01.11.1990 parohia Coveș este păstorită de pr. NAICU MIHAI.

Parohia, în urma statisticii realizate la sfârșitul anului 2006, are 178 de familii cu 536 suflete.

Coveș, 01.09.2007  
Pr.Mihai Naicu

Poate că cei 3 preoți uniți nici nu au activat în sat. Un singur lucru este sigur: satul Coveș a rămas ortodox.

În anul 1813 filia Coveș devine parohie având ca preot pe EFTIMIE ROMAN de





# Asociația Sportivă Marpod

O viitoare stea a fotbalului hârtibăcean?

Asociația Sportivă a fost fondată recent (în septembrie 2007) dar – cu mândrie o spune primarul – este deja foarte cunoscută. Fiind înscrisă în campionatul județean liga V-a a jucat cinci meciuri câștigând patru. Dar iată rezultatele: Răsciori (0-4 singurul pierdut), cu Loamneș (1-0), cu Vurpăr (1-0), cu Cristian (1-0) și Veștem (4-0). Este un început promițător, ce dă încredere tinerei echipe și de ce să nu recunoaștem că – pe linie sportivă – orice inițiativă în spațiul rural trebuie puternic sprijinită. Dar iată tinerii din comuna Marpod ce au înțeles să facă o echipă și să-și „sacrifice” timpul pe terenurile de sport:

1. Dotcoș Sebastian – portarul dar și primarul localității
2. Dan Vulcu
3. Nan Marius
4. Căldărea Florin
5. Giurgiu Adrian
6. Pop Adrian
7. Hanea Bogdan
8. Băilă Vasile
9. Băilă Alexandru
10. Vaida Ștefan – (venit din Alțina să sprijine echipa)
11. Stănciulescu Mircea
12. Oană Ioan

13. Rafailă Lae
14. Pop Adrian
15. Bârsan Bogdan
16. Ghebenei Ioan
17. Lina Adrian
18. Bratu Marius
19. Hanea Bârsan
20. Obrocea Marius
21. Lungu Gabriel

Președintele asociației legal înființate este viceprimarul Lazăr Ioan, funcționând cu sprijinul Primăriei Marpod – care este și sponsorul echipei. Primăria a început deja amenajarea terenului de sport pe strada căminului cultural (împrejmuire, tribune și vestiare) – investiție estimată la circa 25.000-30.000 lei) - în baza unui studiu de fezabilitate aprobat de Consiliu Local.

Mult succes tinerei echipe și un viitor cât mai trainic, inițiativa marpozenilor trebuind apreciată la justa valoare în condițiile în care tinerii nu mai sunt antrenați în activități sociale sau sportive și aleg calea occidentului pentru a-și găsi un rost în viață. Uite că se poate și tinerețea și ambiția sunt puse în valoare și în spațiul rural!.



*Vedere din curtea Grădiniței Marpod cu speranțele sportului din Marpod.*

*Prin grija primăriei grădinița a fost reabilitată integral, modernizându-se tot ansamblul (inclusiv toalete interioare moderne cu apă curentă) cu încălzire centrală.*

*Investiția a fost asigurată cu fonduri de la Guvernul României (30000 lei) și de la Primăria Marpod (10000 lei), lucrările fiind efectuate în regie proprie.*

*Din 2007 Marpodul are o grădiniță europeană.*

## La Cornățel de Ziua Fermierului!

În data de 1 octombrie 2007 – în Cornățel, comuna Roșia a avut loc o amplă manifestare care deja a intrat în agenda județeană: **Ziua Fermierului**. Este, de departe, cea mai bine organizată manifestare de profil din județ și înclin să cred și din sudul Transilvaniei. Având un spațiu expozițional bine amenajat, producători din sudul județului se străduie să-și prezinte cât mai frumos produsele și animalele. Considerăm că este meritul organizatorilor iar aceștia trebuie încurajați să continue această manifestare ce de la an la an face dovada profesionalismului și al competenței. Numai aici, toți cei ce doresc să cunoască lumea agriculturii românești, au șansa să se cunoască, să schimbe idei, să facă planuri. Pe 2008 și la mulți ani!





## ȘCOALA DIN BENEȘTI

N-au calculatoare și școala lor arată ca acum 50 de ani. Dar în sala de clasă e curat și cald. Atmosfera caldă e întreținută de profesoara Constantiniu Georgeta, venită din Sibiu să-și îngrijească grădina din sat și dispusă să se ocupe și de aceste flori, în care se străduiește să rodească sămânța cunoștințelor elementare.

Acum are numai 7 elevi, doi în clasa I-a, doi a II-a, unu a III-a și doi a IV-a, dar așteaptă să mai revină câțiva din Spania și Italia unde sunt plecați cu părinții. Atunci va începe materia de la început. Crede că cel mai important este să-i facă pe micuți să deprindă metodele de învățare. Să-i învețe



să scrie și să citească corect și să știe aritmetica elementară. Cine crede că-i simplu se înșală. Părinții acestor micuți n-au avut niciodată cultul scrisului și cititului.

Îi urăm succes Doamnei Dăscăliței!

IB

## Proiectul "Educația în muzee"

(continuare din pagina 1)

Dupa ce am stabilit clar etapele realizării proiectului "Educația în muzee" și colaboratorii am realizat planul managerial al proiectului. El a cuprins următoarele conținuturi. Iată și câteva detalieri de conținut cu evaluările aferente:

### 1. Pentru o zi, primar!

➤ Vizita la Primăria orașului Agnita, județul Sibiu

➤ Întâlnire cu dl. primar.

### 2. Istoria și vocabularul ei specific

➤ Vizita la monumentele istorice, biserica ortodoxă "Sf. Nicolae" și Cetatea săsească

### Cifre arabe, cifre romane

➤ Prezentarea legendei „Lolelor” legată de năvălirea turcilor în zona Agnita

➤ Alcătuirea unui calendar al mileniului al III-lea d. Hr.

### 3. Agnita – tristeți și bucurii provinciale

### 4. Ocupația părinților

În urma vizitei la muzeu elevii clasei a IV-a au descoperit izvoarele milenare ale unor ocupații tradiționale ale agnițenilor și celor din zonă: ceramiști, vânători, agricultori, apicultori și alte ocupații din perioada breslelor. Ocupația de a confecționa încălțăminte se perpetuează și azi fiind transmisă din generație în generație.

### 5. Fotografii – izvoare istorice

MUZEUL NAȚIONAL BRUKENTHAL din Sibiu unde elevii au observat cele mai frumoase și valoroase picturi expuse în galeria de artă găzduită de camerele palatului.

6. Moștenire din bătrâni (a apărut în cotidianul județean "Tribuna Sibiului" – 26.01.2007 și în publicația locală "Gazeta Hârtibaciului" – 10.01.2007)

Comemorarea Unirii Principatelor a avut loc la Muzeul de istorie "Valea Hârtibaciului" unde erau obișnuiți elevii să-și țină orele de istorie.

Micii școlari s-au simțit în elementul lor. Într-una din sălile muzeului aceștia au organizat o interesantă expoziție cu obiecte care au aparținut bunicilor și străbunicilor: obiecte de uz casnic, de îmbrăcăminte, fotografii vechi, iconițe, monede din anul unirii, decorații. Au fost prezentate cu mândrie și comentate de micii colecționari.

Ascultându-i, ca învățătoare, mi-am dat seama cât de simplu și eficient poate fi cultivată dragostea de neam. Acești copii își vor iubi întotdeauna țara.

A urmat un program amplu. Copiii și-au prezentat orașul, casa, școala lor, au vorbit despre copilăria bunicului cu ocupațiile și jocurile lui și despre copilăria lor cu jucării mecanice și internet.

Au prezentat o scenetă despre Cuza, au spus glume, poezii, ghicitori, proverbe. Au vorbit despre Uniunea Europeană și au cântat Imnul. Programul s-a încheiat în curtea muzeului unde părinții și invitații s-au prins alături de copii în Hora Unirii.

7. Codru'-i frate cu românul – miniproiect (a apărut în publicația locală "Gazeta

Hârtibaciului" – mai 2007)

Suntem obișnuiți să asociem muzeul cu un loc de expunere a obiectelor vechi, a moștenirilor culturale, un loc în care revedem trecutul. La muzeul din Agnita se iese din tipic și sălile acestuia devin locuri de expunere și de prezentare pentru activitățile practice ale elevilor. Elevii clasei a IV-a de la Colegiul Tehnic oaspeți permanenți ai muzeului, asistați de învățătoarea lor au prezentat expoziția "Codru'-i frate cu românul". De fapt fiecare copil a realizat propria miniexpoziție compusă din: desene, fotografii, colaje, imagini foto pe care și le-au prezentat. Pe aceeași temă au recitat din clasici români, din poezii populare, au citit texte proprii. Au fost invitați specialiști din silvicultură, cărora li s-au pus întrebări despre fauna și flora zonei agnițene.

### 8. Locuința mea - chestionar

Elevii au răspuns la cele 22 de întrebări cuprinse în chestionarul "Descoperirea casei mele". Ca să răspund corect la toate întrebările elevii au avut nevoie de ajutorul altor membri ai familiei. Răspunsurile au fost citite și discutate.

În cadrul cercului "Soft educațional" și-au desenat casele pe calculator.

### 9. Eu și familia mea

➤ Compuneri

➤ Povestirea unor momente din viața copilului și a familiei

➤ Asemănări și deosebiri dintre viața copiilor din trecut și din zilele noastre.

Prin activitățile evaluate în cadrul Proiectului "Educația în muzee" consider că ne-am adus un mic aport la ASOCIAȚIA ECOMUZEUL REGIONAL SIBIU, instrument de dezvoltare locală.

Există un tip special de muzeu – ecomuzeul – care pune Omul și mediul înconjurător în centru și care se bazează pe voința unei comunități.

Ecomuzeul este bazat pe un acord și un angajament asumate de către comunitatea locală.

În lume funcționează 300 de ecomuzeu, din care 200 în Europa. Conceptul de Ecomuzeu a apărut în Europa de Vest (Franța – Hugues de Varine este autorul noțiunii de Ecomuzeu).

Relația dintre ecomuzeu și școală este fundamentală deoarece ecomuzeul are o puternică componentă pedagogică iar școala are un rol central în dezvoltarea proiectelor educative și de formare.

Ecomuzeul este o oglindă în care populația se privește, pentru a-și recunoaște trecutul și organiza viitorul.

MUZEUL	ECOMUZEUL
Obiecte	Patrimoniu
Clădiri	Teritoriu
Vizitatori	Comunitate

INVĂȚĂTOARE, Maria Munteanu  
Colegiul Tehnic "A.T. Laurian"  
Agnita Județul Sibiu

## DUPĂ 50 DE ANI

Din cei 27 de absolvenți care și-au luat diploma de maturitate în 1957, doar 12 au putut să participe la reîntâlnire, să se revadă, să se recunoască și să-și reamintască cât de greu și cât de frumos era când erau tineri.

Din cei 27 admiși la Liceu în 1954, doar patru erau agnițeni, ceilalți stăteau la internat, unde au venit cu strejaci, lepede, pături, lingură și furculiță. Nu aveau voie să părăsească curtea liceului și a internatului decât cu bilet de voie ori la începutul și sfârșitul orelor, când mergeau încolonați. La fel mergeau la film ori la spectacole, când aveau voie. Termenul „discotecă” nu era cunoscut. Se făceau reuniuni, supravegheate de pedagogi, cu muzica asigurată de acordeon.

Taxele la internat erau greu de plătit și trebuia să înveți pentru a primi bursă de merit care mai era condiționată și de intrarea părinților în „Gospodăria Agricolă Colectivă”, așa că s-au rugat de ei și au insistat până i-au convins să-și dea pământul și vitele și să se înscrie de bunăvoie în colectiv.

Dar nici noțiunea de „stres” nu o cunoșteau, așa că se bucurau de tinerețe, au terminat liceul și-au luat „Diploma de Maturitate” și scăpându-și părinți de cheltuieli au muncit și au învățat pe cont propriu. Nu au avut niciodată sentimentul ratării, al școlii făcute degeaba. Au avut



dascăli buni și învățătura din liceu le-a folosit.

Pe acei dascăli și pe colegii care nu mai sunt i-au pomenit într-o slujbă ținută la catedrala în care nu aveau voie să intre când erau elevi.

După aceea au vizitat vechea clădire a liceului, devenit Colegiu Tehnic, în care fostele clase au fost modernizate, devenind laboratoare și cabinete și au admirat Centrul de Documentare și Informare.

În locul dirigintelui catalogul a fost strigat de directorul colegiului prof. Ioan Neofit, care a avut grijă, ca cei veniți să-și reîntâlnească amintirile să se simtă cât mai plăcut. Același lucru l-a făcut și prof. Cristina Neofit care împreună cu un grup de elevi le-a oferit un scurt program artistic.

Pentru această primire, în numele colegilor, le-a mulțumit profesorul universitar Constantin Vasiliu, originar din Benești.

I Barsan

## Unde se află Dumnezeu ?

Cineva i-a spus unui mare învățător hasidic, Yitzhak Meir, pe când era copil:

– Îți dau un ban dacă-mi spui unde se află Dumnezeu.

– Iar eu, a răspuns copilul, îți dau doi bani dacă-mi spui unde nu se află.

### Soarta căpriorului

Iată o istorioară povestită de Rabindranath Tagore, care a preluat-o probabil din folclorul indian:

Căpriorul s-a dus într-o zi la Brahma, ziditorul, și i s-a plâns de soarta amară care îi fusese hărăzită.

– Toate făpturile, a spus el, vor să mă mănânce. De ce oare, atotputernicul Brahma, trebuie să le slujesc drept hrană? Crezi că e drept?

Brahma l-a ascultat și i-a răspuns:

– Ce să-ți spun, fiule? Numai privindu-te îmi lasă gura apă.

### Învățătura cocoșatului

Unui predicator îi plăcea să arate că lucrarea Domnului este desăvârșită.

Povestea – care vine din Europa, probabil din Franța – spune că un cocoșat îl ascultase pe predicator, dar nu-l credea. L-a așteptat, așadar, la ieșirea din biserică și i-a spus:

– Zici că Dumnezeu face bine tot ceea ce face, dar uite cum m-a făcut pe mine!

Predicatorul l-a privit o clipă și i-a răspuns:

– De ce te plângi, prietene? Pentru un cocoșat, arăți foarte bine.

### Semnele morții

O poveste chinezească ne spune că semnele pe care le trimite moartea și care alcătuiesc într-un fel limba ei nu sunt

întotdeauna înțelese cum se cuvine.

Într-o zi, un tânăr s-a așezat în genunchi pe malul unui râu. Și-a cufundat brațele în apă pentru a-și răcori fața, și a zărit deodată chipul morții.

S-a ridicat, cuprins de spaimă, și a întrebat:

– Ce vrei de la mine? Sunt încă tânăr! De ce vii după mine fără să-mi dai măcar un semn?

– Nu vin după tine, a răspuns glasul morții. Liniștește-te și întoarce-te acasă, pentru că aștept pe alcineva. N-am să vin la tine fără să-ți dau mai întâi un semn, îți făgăduiesc.

Tânărul s-a întors voios acasă. Au trecut anii, s-a însurat, a avut copii, a trăit o viață liniștită. Într-o zi de vară, aflându-se pe malul aceluiași râu, s-a oprit din nou să se răcorească. A zărit din nou chipul morții. I-a dat binețe și a vrut să se ridice. Dar o putere grozavă îl ținea îngenușiat la marginea apei. S-a speriat și a întrebat:

– Ce vrei?

– Pe tine, a răspuns glasul morții. De data asta am venit să te iau.

– Dar mi-ai făgăduit că n-ai să vii după mine fără să-mi trimiți mai întâi un semn! Nu ți-ai ținut făgăduiala!

– Ba mi-am ținut-o a zis moartea.

– Cum așa?

– În mii de chipuri. De fiecare dată când te uitai în oglindă, vedeai alte zbârcituri, tot mai multe și mai adânci, și vedeai cum îți icăruștește părul. Simțeați că suflă din ce în ce mai greu și că te miști din ce în ce mai anevoie. Cum poți spune că nu ți-am dat nici un semn?

Și l-a tras la fundul apei.

Din volumul  
„CERCUL MINCINOSILOR”  
de Jean- Claude Carriere

# Din volumul „Flori alese de pe Hârtibaci” de prof. Mircea Drăgan - Noiștețeanu

## STRIGĂTURI DIN MOVILE

La casa cu grădiniță  
Și-a găsit badea mîndruță.  
Grădinița are flori,  
Mîndra-frumoși ochișori.  
Grădinița are fragi,  
Mîndra are ochi dragi.

Foaie verde mărgărit  
Tinerii s-au potrivit  
Și la vorbe și la stat  
Pot trăi-n lume su drag  
Căci amândoi sunt domoli  
Pot trăii fără de domni  
Să trăiască ca doi frați  
Și fără de avocați.

## BAGĂ, DOAMNE, LUNA-N NOR,

Să mă duc unde mi-i dor.  
Bagă, Doamne, luna-n ceață,  
Să mă duc la mîndra-n brațe.  
Mîndra mea e retișană,  
Țucu-i ochii și-o sprânceană;  
Și cercelu' din ureche,  
Cine m-o vedea, să crepe.  
Bagă, Doamne, luna-n stele,  
Să mă duc unde mi-i jele.  
Ori vrea mîndra, ori nu vrea,  
Tot mă duc sara la ea.

*Dorobanț Vergil, 72 de ani, Retiș,  
10 aprilie 1978*

## CÂND ERAM MAI TINEREL,

Eram drag și frumușel,  
Iar acum,îmbătrânit,  
Sângele mi s-a răcit.  
Toate mi s-au prefăcut,  
Iată,și păru-i cărunț.  
Uitați-vă și la barbă,  
Că e cărunță și albă.  
Picioarele îmi tînjesc,  
Mânile nu mă slujesc.  
Și copiii încă iară  
Zic eu că le sînt povară;  
Și tot zic că-s beutor,  
Că tot beau și nu mai mor.  
Că ce beau câte-o glăjuță,  
De câte două groșăță,  
Să-mi mai aline năcazu',  
Să mi-l stîmpăr cu vinarsu'.  
Omu', dacă-i bătrîn tare,  
Viața-i cu supărare.  
Omu', dacă-mbătrînește,  
Numa' moartea îi lipsește',  
Pune paie și-l pârlește.

*Scutea Valeri, 70 de ani, Chirpăr,  
20 VII 1980*

## COBORÂI DIN DEAL ÎN ȘES

S-o văd pe mîndra la mers.  
C-așa merge de frumos,  
De parcă scrie pe jos.  
Mai călca și pe călcăie  
Ca condeiu' pe hârtie.  
Bădiță, brău învîrgat,  
Eu și-s dragă, tu-mi ești drag.  
Poate-o fi să ne luăm,  
Că prea bine semănăm.  
Și la ochi, și la uitat,  
Și la dulce sărutat.  
Și la ochi, și la sprâncene,  
Ca doi porumbei la pene.

*Nițu Ion, 47 de ani, Retiș, 28 aprilie*

## COCOȘEL CU DOUĂ CRESTE,

Bărbat cu două neveste.  
Eu sunt unu' pătimaș  
Car'le iubesc pîn'le las.  
Le iubesc cu săptămăna,  
Le dau drumu' câte una.  
Nevasta, care-i nevastă,  
Se scoală de dimineață.  
Se spală pe ochi, pe față  
Și mai dă și cu roșăț.  
Și strigă găinile  
S-auză vecinele.  
Și strigă și puișorii  
S-o auză bădișorii.  
Pui, pui, pui, că neagra nu-i,  
C-o mîncat-o dumnealui.  
Nevasta, care iubește,  
Calcă cu papucii-n dește.  
Calcă rar și apăsat,  
Cu gîndu'la sărutat.

*Mihai Ion, 62 de ani, Bărcuț, 9  
august 1981*

## FOICEA VERDE DE NUC,

Toate trec, toate se duc.  
Toate se pun la uitare,  
Dragostea e lucru mare.  
Mă pui sara să mă-nchin,  
Chicioarele nu mă țân.  
Ridic mîna să-mi fac cruce,  
Mîna din cot n-o pot duce.  
Ardere-ai, lume, cu foc,  
Dacă n-am avut noroc  
Să hiu cu mîndra-ntr-un loc.  
Ardere-ai, lume, cu pară,  
Dacă n-am avut tihneală  
Să hiu cu mîndra-ntr-o țară

*Șchiopotă Gheorghe, 78 de ani,  
Retiș, 12 ianuarie 1984*

## FRUNZULIȚĂ MĂRĂCINE,

Cine zice-maica-mi vine,  
Are-un galben de la mine.  
Dac-aș ști că ar veni,  
Cărărușa i-aș plivi;  
Tot de iarbă și de nalbă  
Ca să-i fiu măicuții dragă.  
Cărărușa nu-i plivită,  
Nici nu este îngrădită;  
Nici cu pari, nici cu nuiele,  
Numa'cu lacrimile mele

*Mihăilă Ana, 67 de ani, Coveș,  
19 mai 1988*

## FRUNZULEANĂ-N MĂRĂCINE,

Cine-o zice mărăcine,  
Cine-o zice-mîndru-mi vine,  
Are-un galben de la mine.  
Cînd aș ști că ar veni,  
Cărărușa i-aș plivi;  
Și de iarbă, și de nalbă,  
Ca să-i fiu bădiții dragă.  
Dar cărărea-i neplivită  
Și nu este îngrădită;  
Nici cu pari, nici cu nuiele,  
Numa'cu cuvinte rele.  
Frunzuleană foi mărunte,  
Vorbe mi-au ieșit cam multe.  
Las'să iasă, că nu-mi pasă,  
Că bădițu-i dus la coasă,  
Rupe-i-s-ar coasa-n două,  
Să vie la alta nouă.  
Rupe-i-s-ar bucațele,  
Să vie-n brațele mele.

*Scutea Ion, 50 de ani, Chirpăr,  
15 iunie 1981(notat de el în 1938)*

## STRIGĂTURI

Mă băgai la popa slugă,  
Popa-slugă cu stăpîn:  
Preoteasa fierbe ouă,  
Popii două, mie nouă.

Frunză verde cu trei creste,  
Fost-am doctor la neveste.  
Pe câte le-am doftorit,  
Toate s-au tîmăduit  
Și frumos mi-au mulțumit.  
Pe câte le-oi doftori,  
Toate s-or tîmădui  
Și frumos mi-or mulțumi.

Pe fata cu mulți drăguți  
De urât să n-o săruți,  
Că umblă din gură-n gură  
Ca găleata la fântână.

*Dan Ion, 75 de ani, Retiș,  
1981(notat de el în 1926)*

## TRAGE-MI BOGHII ȘI-MI GĂCEȘTE

Codru' di ce-ngălbenește,  
Omu' di ce-mbătrînește.  
Codru'-de zăpadă grea,  
Omu'-de inimă rea.  
Codru'-de zăpadă mare,  
Și omu'-din supărare.  
Spune-mi, măiculiță, spune  
Di ce n-am noroc pe lume?  
Io ț-am spus și ț-oi mai spune  
Că tu n-ai noroc pe lume.  
Că norocu-i floare rară,  
Nu-nflorește-n orice vară.  
În vara cînd te-ai născut,  
Norocu' n-o-nflorit  
Să-ți pot pune-n așternut.

*Mihăilă Ana, 67 de ani, Coveș,  
19 mai 1988*

## MĂICUȚĂ, CÂND M-AI NĂSCUT,

Tare ghine ț-o părut.  
Cînd ai văz't că nu-s băiat,  
Tare rău te-ai supărat  
Și pe min' m-ai blestemat  
Maică, dintr-o casă plină  
Numa' mie mi-ai găs't vină  
Și m-ai dat să hiu străină.  
Cînd am fost de măritat,  
M-o cerut băieți din sat,  
Și tu, maică, nu m-ai dat.  
Ș-o venit unu' din lume,  
Ție, maică, ț-o părut ghine;  
Ș-o legat calu' de gard,  
Din două vorbe m-ai dat.  
Da lasă ,măicuță, lasă,  
Nu-ți mai fac gunoi prin casă,  
Că io, măicuț-am prînzat  
La o masă rotilată,  
Cu străini înconjurată.  
Că străinii pînă cină,  
Io dau roată la grădină.  
Iau cuțatu' să-mi tai pită,  
Lacrămile din ochi pică;  
Și mi-o pui să mi-o prăjesc,  
Tot cu lacrimi mi-o stropesc.

*Dobre Vica, 65 de ani, Retiș, 1979*

## TRANDAFIR DE PE OGOARĂ,

Spune-mi, bade și te joară  
Mai ai altă mîndrișoară?  
Că de ai altă mai dragă,  
Eu mă pun și zac beteagă;  
Și trei zile nu mă scol  
Și m-așez în drum să mor.  
Să mă calce carăle,  
Să se mire fetele  
Ce plătesc dragostele.

*Ciuchină Livia, 15 ani, Movile,  
10 mai 1978*

## NICU GANEA IN VIS CU GYURI

*Motiv:*

- Ce vrei tu? -Vreau o minune!  
- Ce minune? -Vreau trecutul...  
- L-ai pierdut, și-apoi pe bune  
Ce vrei tu să-i spui lu'mutu!  
Eram mai mici decât acum  
dar mult mai tineri  
Și se făcea că ne-mbătăm cu apă;  
Era pe la-nceputul vieții -  
într-o vineri  
Eram mai tineri ca acum c-o  
șchioapă.

Cînta un bal; se-ncepuse-o noapte  
Și se-nvârteau în jurul nostru, pure  
Ce ne chemau la osebite fapte  
Cu mersul lor ce năruia pădure.

Eram în visul meu de-azi noapte  
tineri  
Motoi de tinerețe-n așa hal  
Că nu ne-am prins cum de-ntr-o  
vineri  
Se întâmpla să cînte bal!

## ILUZIA DORINȚEI

*Pribeag*

Înspre durerea mea numită pe  
săsește- Agnita  
Mă mîncă deasupra potcoavei  
copita  
Sătul sunt de iarbă străină, îmi  
tremură genunchii  
Spre ieslea mea din Agnita, mă  
mîncă sub unghii  
Înspre dorința mea, pe românește  
lețcaie  
Sosesc ocările, bătrînești și greoaie  
Mi se văd visele, și prin ele ca-n  
ceașcă  
Ruina inimii mele, încă în viață  
Mă doare spațiul natal dintre gînduri,  
și-ndată  
Mi se umflă nările și mi se dilată  
M-a dus departe de pașiști ispita  
Și-mi mestec zăbala din cuvântul  
Agnita.

## NICU GANEA DE POCĂIRE

Ca să nu mă aflu singur, cînd sosesc pe la agape  
Mă-nsoțește gîndul vesel al iubirii de aproape.  
Ispitirea pocăirii nu mă-mpinge la botez,  
Pocăirea e Credința înșelată în alt crez

Iar cu basme nu mă satur nici de sete nu îmi țin  
Povestiri despre poporul evreiesc sau filistin  
Nici Geneza nu mi-e clară cu Adam la mare rang  
Cînd văd cer cu OZN-uri și învăț despre Big-Bang  
Că avem porunci divine numărate pîn-la zece  
Bunul simț le știe-nscrise într-o genă ancestrală  
Ori în cartea penitenței scrisă-i clar legea penală  
Ce ne-aduce-o pocăire, care totuși ni se trece!

## EREDITATE

*(La o Doină)*

Așa precum Poetul la o durere zis-a  
Unind de malul Nistrului, pe-al Tisei  
Că tot românul plăsu-i-sa  
Că toată țara asta plînsu-i-se  
Mă plîng și eu de zilele istoriei;

Rescrisa

De-atâtea secole, din avatar în avatar  
Prin timp asced cum Jack pe vrejul de fasole  
Unde-oi ajunge nici nu știu măcar  
De unde vin, nici asta n-am habar  
Dar știu că veacul ăsta e bolnav.

Nasol e.

De veacuri mă închin aceluiaș altar  
Din tencuieli, nisipul mă chiamă-ncet

„Manole”

Cînd prăvălit mirat, odată cu Icar  
Am deslușit cum trupul, vremelnice avatar  
Și fără frumusețe. Și ce gol e!

Înalt pe nesfârșirea spiralei de fasole  
Ascult din mine „Doina”. Poem ereditar.

## ÎN LUNA NOIEMBRIE ESTE ZIUA LOR

Aroneasa Valeria	Retiș	1. XI	85 de ani
Barbulea Ana	Benești	3. XI	82 de ani
Barote Ion	Țeline	4. XI	84 de ani
Petrișor Augustin	Alțâna	7. XI	98 de ani
Șerban Nicolae	Merghindeal	8. XI	82 de ani
Buta Ana	Dealul Frumos	10. XI	82 de ani
Huciu Ana	Alțâna	10. XI	81 de ani
Irod Moisă	Alțâna	13. XI	85 de ani
Toda Maria	Alțâna	14. XI	82 de ani
Drăgan Maria	Țeline	20. XI	87 de ani
Luca Ioan	Alțâna	21. XI	80 de ani
Rugoluc Nicolae	Dealul Frumos	24. XI	84 de ani
Brezae Ana	Alțâna	25. XI	84 de ani
Adam Nicolae	Alțâna	29. XI	83 de ani

*Noi le dorim sănătate, bătrînețe liniștită, dragoste și bucurii din  
partea urmașilor.*

*Rugăm preoții din toate parohiile să actualizeze listele - Redacția*



# ELECTROCOM Ferroli

SISTEME TERMO-SANITARE COMPLETE







**FIRMA AUTORIZATĂ ISCIR PENTRU  
MONTARE/INSTALARE  
CENTRALE TERMICE PE LEMNE  
ȘI COMBUSTIBIL GAZOS**

**AGNITA STR. 1 DECEMBRIE NR. 30  
TEL./FAX: 0269-513396  
TEL. MOBIL: 0788-601031**

**OFERIM O GAMĂ VARIATĂ DE  
PRODUSE  
ELECTRONICE ȘI ELECTROCASNICE  
LA PREȚURI ATRACTIVE**

**POSIBILITATE DE PLATĂ ȘI ÎN RATE**




## IMAGINI DIN FETEA

### S.C. MODEST IMPEX SRL



Vrei să-ți repari, să-ți modifice ori să-ți faci o casă? O problemă destul de simplu de rezolvat, dacă te adresezi firmei S.C. MODEST IMPEX SRL din Agnita. Aceasta oferă tot ce este necesar, de la balastru pentru fundație până la materiale de finisaj.

Ai nevoie de constructori? Firma S.C. MODEST IMPEX SRL, are o echipă de construcții cu personal specializat și autorizat, care oferă garanție pentru lucrările executate.

Vrei aparatură electro-casnică, obiecte de uz gospodăresc ori materiale utilizabile de calitate garantată și la prețuri fără concurență? La S.C. MODEST IMPEX SRL, găsești cea mai variată gamă cu aceste produse.

Ai nevoie de o anumită culoare de vopsea? LA S. C. MODEST IMPEX SRL, durează mult până te hotărăști ce alegi din cele 3000 de nuanțe din culorile curcubeului. Pe urmă cu ajutorul calculatorului, în cinci minute primești vopseaua de culoarea aleasă.

Nu-ți ajung banii? De la S.C. MODEST IMPEX SRL, poți cumpăra orice cu credit bancar.

S.C. MODEST IMPEX SRL, este unicul furnizor din zonă pentru produse ROMSTAL.

S.C. MODEST IMPEX SRL, asigură transportul gratuit al produselor, în Agnita, Ruja și Coveș și cu prețuri mici în alte localități.

**DACĂ NU CREDEȚI TOATE ASTEA, PUTEȚI VERIFICA.**

Personalul firmei S.C. MODEST IMPEX SRL, amabil și bine calificat, din unitățile de pe Aleea Castanilor și str. Mihai Viteazu, va confirma, dându-vă și detaliile necesare.

Firma SC MODEST IMPEX SRL, furnizor de produse și servicii de cea mai bună calitate le urează beneficiarilor și colaboratorilor ca în 2007 să se bucure de împliniri și succese. Le vom fi alături celor care au nevoie de noi. LA MULȚI ANI!



## În Fetea

Aici am avut onoarea să particip la o frumoasă manifestare de suflet! Nu eram pregătit și sincer m-am acomodat cu greu atmosferei. An de an, oameni de suflet se întâlnesc aici în memoria celor căzuți sau dispăruți în anii 1945-48. Anul acesta am întâlnit aici oameni din trei județe (Sibiu, Mureș, Brașov) la un parastas emoționant ținut de preotul satului Ruja și la care a fost invitat și primarul orașului Agnita. În memoria celor căzuți s-au depănat amintiri ce dor și pe toți cei de față i-au răscolit. S-au spus adevăruri asupra cărora – din păcate – nici cărțile de istorie, nici mass-media (ce aleargă după senzațional uitând că sunt multe subiecte chiar lângă noi) nu s-au aplecat. Nu sunt văzuți martirii țării, oameni simpli ce și-au dat viața și averea - crezând în lupta lor. Aici a fost ultimul centru al rezistenței partizane împotriva comunismului. Erau ani tulburi, marcați de sfârșitul războiului și începutul instaurării comunismului – sub atenta supraveghere a ocupantului sovietic. Aici au fost parașutați partizani anticomuniști – ce n-au dorit să rămână dincolo de cortină (la căldură și bunăstare) și-au înțeles să moară pentru idealul lor. Câți tineri s-ar sacrifica astăzi pentru patrie? Toți cei care au murit aici sau în închisorile comuniste n-au făcut-o cu gândul la recompense materiale sau la onoruri militare! Au avut idealuri sfinte: patria, familia, glia strămoșească și nu în ultimul rând satul și comunitatea aflate într-o rânduială obștească ancestrală. A venit cizma sovietică și-a întinat totul – pentru ca acum după 50 de ani să reînvățăm alfabetul democrației. În aceste locuri comunități întregi de români, sași, maghiari, țigani și alte etnii au conviețuit timp de secole, construind așezări frumoase cu clădiri reprezentative – unele emblematice pentru vremurile acelea. De multe ori se spune despre o școală sau cămin: acest imobil a fost făcut de țărani – prin



contribuția locuitorilor, cu munca lor și banii lor! Acelea erau vremurile când satul era un tot unitar și nimeni nu înțelegea să calce regulile nescrise ale locului. Astăzi ...

În Fetea, ultimii supraviețuitori ai acelor eroi ai neamului se roagă să facă o mănăstire. Acolo unde pe vremuri era un cătun – acum ras

complet. Este timpul să meditam și să recunoaștem că sunt locuri binecuvântate unde se cade să păstrăm un moment de reculegere – măcar un moment – în memoria celor ce nu mai sunt și au plecat lăsând un mare gol!

**Vom reveni.**

*Marius Halmaghi*



Pentru informații zilnice  
Abonați-vă la cotidianul  
**Tribuna**

**Nu-ți lăsa goală  
Cutia poștală!**

**COLEGIUL DE REDACȚIE AGNITA**  
Colectiv de redacție: Ilarion Bârsan, Mircea Drăgan,  
Lucia Letiția Rodina, Marius Halmaghi,  
Tehnoredactare: Nicolae Hodiș  
Foto: Marius Halmaghi  
Tipar: Tipo Trib Sibiu  
EDITURA ETAPE SIBIU



Str. P-ța Republicii nr. 19 -  
Tel.: 0269-510465, int.112  
orele 8<sup>00</sup> - 15<sup>00</sup>